

## Užduotis: 14. Elektroninių leidinių rengimas

Klasė: IV

**Užduoties turinys** (Informatikos bendroji programa: 31.1.2). **Skaitmeninio turinio kūrimas: Elektroninių leidinių rengimas (IV klasė).**

Aptariama, kas laikoma elektroniniu leidiniu, jo projektavimas, rengimas, publikavimas ir platinimas. Mokomasi dirbti su elektroninės leidybos programomis ir (ar) turinio valdymo sistemomis, skirtomis elektroniniams leidiniams rengti (pavyzdžiui, Canva, BookCreator, Scribus, WordPress, Joomla! ir pan.). Nagrinėjami elektroninių leidinių grafinio dizaino pradmenys, grafikos, garso, filmuoto vaizdo ir animuotų elementų parengimas ir galimybė panaudoti elektroniniame leidinyje.

### Testo klausimai

Testo klausimus surašome į lentelę:

| Nr. | Testo klausimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Teisingas atsakymas                                       | Taškų skaičius | Sudingumo lygis (1 – 4) | Ugdomos kompetencijos |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------|-------------------------|-----------------------|
| 1   | <b>Kuo PDF formato dokumentas pranašesnis už tekstų rengyklių formatą DOC (ar DOCX)?</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Leidžiama vartoti daugiau spalvų.</li><li>• Galima peržiūrėti neiškreiptą turinį daugelyje įrenginių.</li><li>• Geresnė animacijos kokybė.</li><li>• Leidžia tiesiogiai įrašinėti vaizdo įrašus.</li></ul> | Galima peržiūrėti neiškreiptą turinį daugelyje įrenginių. | 1              | 1                       | Pažinimo              |
| 2   | <b>Kuris iš pateiktų failo formatų gali būti naudojamas iliustracijoms importuoti į elektroninį leidinį?</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• .avi</li><li>• .mp3</li><li>• .jpg</li><li>• .exe</li></ul>                                                                                                                            | .jpg                                                      | 1              | 1                       | Pažinimo              |

| Nr. | Testo klausimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Teisingas atsakymas                                                                                                                                                                                    | Taškų skaičius | Su de tingu mo lygis (1 – 4) | Ugdomos kompetencijos |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------------------------------|-----------------------|
| 3   | Įrašykite spalvų modelio, naudojamo elektroniniams leidiniams, pavadinimą (santrumpą)<br>_____                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | RGB (RŽM)                                                                                                                                                                                              | 1              | 1                            | Pažinimo              |
| 4   | Įrašykite spalvų modelio, kuris turi būti naudojamas leidinio, paruošto tradicinei spaudai, pavadinimą (santrumpą)<br>_____                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | CMYK (ŽPGJ)                                                                                                                                                                                            | 1              | 1                            | Pažinimo              |
| 5   | Kuo elektroninis leidinys pranašesnis už spausdintą? Pažymėkite du teisingus atsakymus: <ul style="list-style-type: none"> <li>Elektroninį leidinį galima lengvai atnaujinti ir redaguoti be papildomų spausdinimo kaštų.</li> <li>Elektroniniai leidiniai yra pigesni nei spausdinti, nes jų paruošimui nereikia jokių lėšų.</li> <li>Elektroninių leidinių parengimui reikia daugiau išteklių ir lieka daugiau gamybos atliekų.</li> <li>Elektroninį leidinį galima publikuoti internete ir pasiekti bet kur ir bet kada.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>Elektroninį leidinį galima lengvai atnaujinti ir redaguoti be papildomų spausdinimo kaštų.</p> <p>Elektroninį leidinį galima publikuoti internete ir pasiekti bet kur ir bet kada.</p>              |                |                              | Pažinimo              |
| 6   | Žinome, kad elektroninis leidinys – tai skaitmeninis turinys, sukurtas platinimui ir naudojimui elektroniniuose įrenginiuose, paprastai turintis informacinį, mokomąjį arba pramoginį pobūdį. Leidiniams būdinga aiški struktūra, siekianti perduoti informaciją arba sukurti interaktyvią vartotojo patirtį.<br><b>Kurie iš pateiktų variantų laikytini elektroniniais leidiniais? Pažymėkite visus teisingus atsakymus.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Nufotografuotas popiruso ritinėlis.</li> <li>Grynojo teksto rengykle parengtas ir įrašytas tekstas.</li> <li>Skaitmenine vaizdo kamera nufilmuotų krepšinio varžybų vaizdo įrašas.</li> <li>Interneto svetainė, kurioje publikuojami spausdinto žurnalo visų numerių PDF formato failai.</li> <li>Interaktyvi užsienio kalbos pamoka su užduotimis, vaizdo įrašais ir kita mokomąja medžiaga.</li> </ul> | <p>Interneto svetainė, kurioje publikuojami spausdinto žurnalo visų numerių PDF formato failai.</p> <p>Interaktyvi užsienio kalbos pamoka su užduotimis, vaizdo įrašais ir kita mokomąja medžiaga.</p> | 2              | 1                            | Pažinimo, kūrybiškumo |

| Nr. | Testo klausimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Teisingas atsakymas                              | Taškų skaičius | Su de tingu mo lygis (1 – 4) | Ugdomos kompetencijos  |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------|------------------------------|------------------------|
| 7   | <b>Kurie iš šių failų formatų tinkamiausias animacijai, kuri bus įterpiama į internete publikuojama elektroninį leidinį?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>o .docx, .xlsx, .rtf, .doc</li> <li>o .gif, .apng, .json, .webP</li> <li>o .jpg, .png, .tif, .bmp</li> <li>o .txt, .sty, .ttf, .cpp</li> </ul>                                                      | .gif, .apng, .json, .webP                        | 1              | 1                            | Pažinimo               |
| 8   | <b>Kurie iš šių failo formatų labiausiai tinka elektroninėms knygoms, kad jos būtų lengvai skaitomos įvairiuose elektroniniuose įrenginiuose? Pažymėkite tinkamiausią.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>o .mp3</li> <li>o .epub</li> <li>o .wav</li> <li>o .jpg</li> </ul>                                                                                    | .epub                                            | 1              | 1                            | Pažinimo               |
| 9   | <b>Kurie iš šių elementų dažniausiai naudojami kaip leidinio grafiniai elementai? Pažymėkite visus teisingus atsakymus.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Iliustracijos</li> <li>• Nuotraukos</li> <li>• Animacijos</li> <li>• Diagramų grafikai</li> </ul>                                                                                                  | Iliustracijos<br>Nuotraukos<br>Diagramų grafikai | 1              | 1                            | Pažinimo               |
| 10  | <b>Kuri iš išvardintų punktų yra ypač svarbus elektroninių leidinių grafinio dizaino kūrimo procese, siekiant užtikrinti estetiką ir vartotojo patirtį?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>o Programavimo įgūdžiai</li> <li>o Estetikos ir vizualiojo vientisumo išlaikymas</li> <li>o Skaitmeniniai filtrai</li> <li>o Teksto verifikavimo įrankiai</li> </ul> | Estetikos ir vizualiojo vientisumo išlaikymas    | 1              | 1                            | Pažinimo, kūrybiškumo  |
| 11  | <b>Kokia pagrindinė problema, susijusi su elektroninių leidinių platinimu internete? Pasirinkite vieną teisingą atsakymą.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>o Ribota galimybė skaityti spausdintinę versiją</li> <li>o Turinio kopijavimo ir piratavimo rizika</li> </ul>                                                                                      | Turinio kopijavimo ir piratavimo rizika          | 1              | 1                            | Pažinimo, pilietiškumo |

| Nr. | Testo klausimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Teisingas atsakymas                                                                                                                                                      | Taškų skaičius | Su dėtinumu o lygis (1 – 4) | Ugdomos kompetencijos |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-----------------------------|-----------------------|
|     | <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Priklausomybė nuo interneto ryšio</li> <li>○ Turinio kokybės užtikrinimas</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                          |                |                             |                       |
| 12  | <b>Koks yra interaktyvių elementų vaidmuo elektroniniuose leidiniuose?</b><br><b>Pasirinkite visus teisingus atsakymus.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Sumažina leidinio informatyvumą</li> <li>● Padeda skaitytojui įsitraukti į turinį ir lengviau jį suprasti</li> <li>● Pateikia leidinio turinį kitomis kalbomis</li> <li>● Skatina aktyvų mokymąsi ir dalyvavimą</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Padeda skaitytojui įsitraukti į turinį ir lengviau jį suprasti</p> <p>Skatina aktyvų mokymąsi ir dalyvavimą</p>                                                       | 2              | 1                           | Pažinimo, kūrybiškumo |
| 13. | <b>Kas yra turinio valdymo sistema (TVS)?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Turinio valdymo sistema (TVS) yra įrankis, skirtas automatizuoti el. pašto siuntimo procesus ir valdyti marketingo kampanijas.</li> <li>○ Turinio valdymo sistema (TVS) yra programinė įranga, leidžianti vartotojams, neturintiems techninių įgūdžių, kurti, redaguoti, valdyti ir publikuoti skaitmeninį turinį.</li> <li>○ Turinio valdymo sistema (TVS) yra sistema, kuri užtikrina, kad paieškos sistemos greitai ir teisingai indeksuotų visus interneto puslapius.</li> <li>○ Turinio valdymo sistema (TVS) yra programinė įranga, leidžianti redaguoti grafikos dizainą ir vaizdus.</li> </ul> | Turinio valdymo sistema (TVS) yra programinė įranga, leidžianti vartotojams, neturintiems techninių įgūdžių, kurti, redaguoti, valdyti ir publikuoti skaitmeninį turinį. | 1              | 1                           | Pažinimo              |
| 14. | <b>Koks yra svarbiausias elektroninių leidinių grafinio dizaino tikslas?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Pateikti tekstą su minimaliais grafiniais elementais, kad jis būtų lengvai skaitomas el. knygų skaityklėse.</li> <li>○ Sukurti vizualiai patrauklų ir informatyvų turinį.</li> <li>○ Užtikrinti, kad visos nuotraukos būtų juodai baltos.</li> <li>○ Pasitelkti specialiuosius efektus, kurie leistų išlaikyti esamą leidinio paprastumą ir aiškumą.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                         | Sukurti vizualiai patrauklų ir informatyvų turinį.                                                                                                                       | 1              | 1                           | Pažinimo, kūrybiškumo |
| 15  | <b>Kuris iš šių teiginių geriausiai apibūdina filmuotą vaizdą elektroniniame leidinyje?</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Jis gali būti naudojamas tik reklaminiams tikslais.</li> <li>○ Jis leidžia pateikti dinamišką informaciją ir padeda aiškiau suprasti turinį.</li> <li>○ Jis gali būti ilgas arba sudėtingas, todėl gali sumažinti skaitytojo</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Jis leidžia pateikti dinamišką informaciją ir padeda aiškiau suprasti turinį.                                                                                            | 1              | 1                           | Pažinimo, kūrybiškumo |

| Nr. | Testo klausimas                                                                                                                            | Teisingas atsakymas | Taškų skaičius | Sudėtingumo lygis (1 – 4) | Ugdomos kompetencijos |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------|---------------------------|-----------------------|
|     | <p>susidomėjimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Jis naudojamas tik kaip fonas pagrindinei informacijai perteikti.</li> </ul> |                     |                |                           |                       |

## Praktinė kūrybinė užduotis

Rekomenduojama trukmė – 1 pamoka

### Trijų skilčių vienpusės skrajutės parengimas

Reikia parengti trijų skilčių vienpusę skrajutę pasiūlyta tema.

Iliustracijas skrajutei reikia susirasti ir pasiimti iš interneto nemokamai platinamų iliustracijų saugyklų. Žinoma, siekdamas daugiau laiko skirti kūrybiniam darbui, mokytojas gali pateikti savo siūlomas iliustracijas.

**Skrajutė tema: Tvarumo svarba ir aplinkosauga**

**Pirma skiltis: Įvadas į temą**

**Antraštė:** *Kodėl mums reikia tvarumo?*

**Įvadas:**

Tvarumo svarba kasdien vis didėja – mūsų pasirinkimai šiandien formuoja ateities pasaulį. Tvarumas – tai ne tik gamtos apsauga, bet ir atsakomybė, rūpinimasis kitais bei sąmoningas vartojimas. Ar žinai, kaip kiekvienas gali prisidėti prie šios misijos?

**Vizualusis elementas:**

Iliustracija, kurioje matyti natūrali gamta, pvz., medžiai, upelis arba žemės simbolis.

## **Antra skiltis: Pagrindinė informacija**

**Pavadinimas:** *Kaip kiekvienas iš mūsų gali prisidėti?*

**1. Mažiau atliekų**

Rinkis produktus su mažiau pakuočių, rūšiuok atliekas, naudok perdirbamas medžiagas. Kiekviena atsakingai parengta ir panaudota pakuotė mažina sąvartynų dydį!

**2. Saugokime vandenį**

Taupydami vandenį mažiname poveikį aplinkai. Kiekvienas galime prie to prisidėti: trumpiau maudykimės po dušu, valydamiesi dantis užsukime vandens čiaupą ir pan. Kad ir tokie maži veiksmai gamtai gali reikšti labai daug.

**3. Skatinkime atsinaujinančius išteklius**

Rinkimės atsinaujinančią energiją – saulės, vėjo ar vandens jėgainių energiją. Šie šaltiniai mažina mūsų priklausomybę nuo iškastinio kuro.

**Vizualusis elementas:**

Kiekvienam punktui – nedidelės piktogramos, pvz., perdirbimo simbolis, vandens lašas, saulės energijos ženklas ir pan.

## **Trečia skiltis: Pabaiga ir kvietimas veikti**

**Antraštė:** *Prisijunk prie tvarumo judėjimo!*

**Pabaigos tekstas:**

Mūsų ateitis priklauso nuo mūsų sprendimų šiandien. Pradėk nuo mažų pokyčių savo kasdienybėje, dalinkis tvarumo idėjomis su draugais, šeima ir bendruomene. Kartu galime sukurti švaresnį ir sveikesnį pasaulį!

**Papildoma informacija:**

Apsilankyk [www.tvarumas.lt](http://www.tvarumas.lt) ir sužinok daugiau apie tvarumą, renginius ir idėjas.

**Vizualusis elementas:**

QR kodas, vedantis į rekomenduojamą tvarumo svetainę, ir maža Žemės iliustracija ar logotipas, simbolizuojantis bendrą tvarumo judėjimą.

**Nurodymai skrajutės maketui:**

- **formatas:** galutinės skrajutės formatas turi būti 190 x 280 mm (lapo padėtis – gulsčias).
- **Iliustracijos:** Kiekviena skiltis turėtų turėti bent po vieną temą atitinkančią iliustraciją arba piktogramą. Pvz., tvarumo temoje galima naudoti žalios spalvos elementus, augalų ar atliekų perdirbimo simbolius.
- **Fonas:** Skrajutės fonas turėtų būti šviesus, neutralus (bet ne baltas). Kiekviena skiltis gali turėti šiek tiek skirtingą atspalvį arba gali būti panaudoti grafiniai skilčių skirtukai, kad būtų lengviau atskirti skilčių informaciją.
- **Šriftai:** Naudokite lengvai skaitomus, modernius šriftus. Pagrindiniam tekstui tinka beserifiai šriftai, pavyzdžiui, Arial, Calibri ar Helvetica. Antraštėms – didesnis ir paryškintas tekstas. Galite paryškinti svarbiausias teksto dalis, tačiau saikingai.

**Darbo rezultatas** – du PDF formato tos pačios skrajutės failai:

- vienas skirtas platinimui elektronine forma,
- kitas – parengtas spausdinti spaustuvėje dideliu tiražu.

Rekomendacijos vertinimui

| Nr. | Kas vertinama                                                                                                                                                                           | Kiek balų skiriama |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| 1   | Skrajutės elementų ir fono spalvų derinimas                                                                                                                                             | 4                  |
|     | Skrajutės fonas – ne baltas.                                                                                                                                                            | 1                  |
| 2   | Skrajutės antraščių ir kito teksto šriftų derinimas                                                                                                                                     | 4                  |
| 3   | Teksto įskaitomumas                                                                                                                                                                     | 2                  |
|     | Skrajutė – trijų skilčių                                                                                                                                                                | 1                  |
|     | Ar parinktos vienodos paraštės visoms 3 skrajutės skiltims?                                                                                                                             | 2                  |
|     | Bendras skrajutės vaizdas                                                                                                                                                               | 4                  |
|     | Visose skiltyse yra po bent vieną iliustraciją                                                                                                                                          | 3                  |
|     | Jei pastraipų tekstas neskiemenuojamas, jam neturėtų būti taikoma abipusė lygiuotė, padaranti vizualiai negražius didelius tarpus tarp žodžių                                           | 1                  |
|     | Skrajutė platinimui elektronine forma: <ul style="list-style-type: none"> <li>• failo visų elementų spalvų modelis – RGB (RŽM))</li> <li>• skrajutės formatas – 200 x 290 mm</li> </ul> | 1<br>1             |
|     | Skrajutė spausdinimui: <ul style="list-style-type: none"> <li>• skrajutės fonas pratęstas į užlaidas;</li> </ul>                                                                        | 1<br>1             |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• failo visų elementų spalvų modelis – CMYK (ŽPGJ). Šį punktą galima ignoruoti, jei darbui naudojama programinė įranga neturi galimybės išsaugoti/konvertuoti maketo į CMYK spalvų modelį);</li><li>• skrajutės formatas 200+užlaidos x 290+užlaidos mm</li><li>• nėra svarbių skrajutės elementų greta nupjovimui skirtų užlaidų (palikta bent po 3–5 mm iki užlaidų)</li></ul> | 1  |
|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 1  |
|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 2  |
| <b>Iš viso:</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 30 |

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, pilietiškumo.

Rekomenduojama literatūra:

- David Dabner, Sheena Calvert, Anoki Casey. Grafinio dizaino mokykla. Grafinio dizaino teorija ir elektroninė leidyba. – Vilnius, 2010.
- David Dabner. Kompiuterinės leidybos pradmenys. Dizainas ir maketavimas. – Vilnius, 2010.
- Aidis Žandaris, Darius Bakšys. Kompiuterinės leidybos pradmenys. Informacinės technologijos. – Vilnius, 2011.